

Visitaforedrag

Heggedal menighet 30. September 2018

Ved biskop Kari Veiteberg

I uken som ligger bak har jeg hatt min første visitas som biskop i Oslo bispedømme. Jeg er glad for at det ble i Heggedal menighet. Her ligger kirken midt i bygda og er et åpent rom for alle livets dager. Her er det plass for glede, stillhet og savn, undring, tro og håp. I løpet av visitasjonen har vi sett at dette er en visjon dere allerede lever etter og ønsker å virkeliggjøre i praksis – midt i heggedølenes liv.

Jeg vil takke menighetsrådet og fellesrådet for en fyldig og informativ og svært tiltalende rapport i forkant av visitasjonen. Den beskriver et rikt og mangfoldig menighetsliv med gode relasjoner til institusjoner i lokalsamfunnet, til Asker kommune og til Asker prosti. Noe av dette har vi hatt mulighet til å oppleve disse dagene.

En visitas er en sentral del av biskopens oppgave og tilsynsansvar. Det er et institusjonalisert og rettslig ordnet besøk i ett eller flere sokn og følger Visitasreglementet for Den norske kirke. Formålet er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Videre skal biskopen legge vekt på forkynnelsen av Guds ord, støtte og styrke menighetens virksomhet og fellesskap, og sammen med menighetsråd og stab inspirere til frimodighet og fornyelse.

Visitasjonen har gitt Heggedal menighet mulighet til å stanse opp og reflektere over det daglige arbeidet. Jeg håper dere er stolte over det som skjer og det dere gjør. Det har dere all grunn til å være. Samtidig har visitasjonen gitt mulighet til å se framover og sette ord på det som kan være utfordringer og det dere ønsker å gjøre noe med. Jeg håper også at visitasjonen nå gir mulighet til å utvikle samarbeid og åpne nye dører.

Nå vil jeg oppsummere mine inntrykk fra visitasjonen i dette visitaforedraget, som er blitt til i samarbeid med kirkefagsjef Jorun Elisabeth Berstad Weyde.

Kirken og kirkestedet

Heggedal kirke ligger som et smykke godt synlig i sentrum av Heggedal. Den er en hvitmalt langkirke i bindingsverk, orientert i retning fra sørvest mot nordøst. Kirken ble bygd ved lokal innsats og innvigd som kapell i 1931. I 1997 ble Heggedal eget sokn. Med sine 165 sitteplasser hører Heggedal kirke med blant de minste kirkene i Oslo bispedømme.

Kirkerommet er enkelt og preges av alterbildet av Emmausvandrerne som er kopi av André Dorphs bilde i Emmauskirken i København. Barna har fått sin krok i våpenhuset med bøker og tegnesaker. Nytt piano er på plass, og sommeren 2019 ser dere fram til å kunne innvie nytt orgel. I vår kunne ny og funksjonell utvendig trapp og rullestolinnegang tas i bruk. Ved befaring ble det understreket at kirken er godt vedlikeholdt. Det er imidlertid behov for bedre lys i sakristiet, under galleriet og i våpenhuset. Og fellesrådet har også planer om ny utvendig belysning.

Heggetun har vært en viktig del av kirkestedet siden 1986 – nybygd i 2010. Her har vi opplevd et yrende liv - både ute og inne - med aktiviteter for ulike grupper og kontor for staben. Dere forteller at kapasiteten i bygget er sprengt. Ikke minst legger dette begrensninger på mulighetene i konfirmantundervisningen. Behovet for større menighetshus og kirke melder seg med tanke på utbyggingen av Heggedal med en forventet dobling av innbyggertallet.

Gudstjenestelivet

Heggedal menighet er kjent for gudstjenester med varierte musikalske uttrykk som gospel, folketone, country og jazz. Og dere har gudstjenester der spesielt barn og unge er involvert. Samtidig er dere opptatt av at gudstjenesten skal være tilgjengelig, samlende og gjenkjennbar. Det er gledelig å se av statistikken at antall deltakere ved gudstjenestene er stigende, og at antall nattverddeltakere holder seg stabilt. Dere har satt dere som mål for kommende år at gudstjenestelivet i Heggedal skal blomstre, og dere lister opp flere tiltak for å nå målene. Her kan for øvrig den enkelte bidra. En i menighetsrådet kom med følgende utfordring: "Det er viktig å ta kontakt og snakke med nye som kommer til gudstjenesten, også ved kirkekaffen." En annen løftet fram det som kan kalles "terskelutfordringen": Hvordan skape nysgjerrighet i bygda vår for det kirken står for og tror på? Hvordan skape arenaer for å samtale om tro – og finne gode måter å gjøre det på? Jeg ønsker dere lykke til i det videre arbeidet med gudstjenestelivet - i spennet mellom variasjon, gjenkjennelse og involvering. Og jeg støtter målsettingen dere har om å gi varierte tilbud også til voksne utover søndagsgudstjenestene. Dere har allerede samarbeid med Pinsekirken Eben–Ezer, og i fremtiden ligger det også muligheter i temakvelder på innbyggertorget.

Ungdomsarbeidet

Vi fikk være sammen med ungdommene på Team Heggedal tirsdag kveld. Her har ungdommene et trygt sted å være uten prestasjonskrav. Her kan de være seg selv. Ungdommene fortalte at de setter pris på aktivitetene og på reisene. De setter pris på å få ansvar, kunne planlegge og gjennomføre, og at voksne er tilstede, bistår og kan spørres til råds. Ungdommene trakk særlig fram kveldsavslutningene i kirken med stillhet og rolig

musikk. "Det er min gudstjeneste", var det en som sa. Det er gledelig at antall konfirmanter har holdt seg stabilt over flere år. Jeg tror dere har tatt et godt grep ved å la Team Heggedal være en viktig del av opplegget. På denne måten blir konfirmantene inkludert i et miljø som de kan være en del av også etter konfirmanttiden, blant annet gjennom MILK-kurs og lederansvar.

I løpet av visitasen har dere satt ord på at noen av ungdommene dere møter, sliter med psykiske og andre utfordringer som krever både kapasitet og kompetanse. Psykisk helse vet vi er et tema i mange av våre menigheter. Kompetente voksne, ja, det å anerkjenne behov for faglighet, er nødvendig i dette arbeidet. En ungdomsdiakon står høyt på ønskelisten. Dette ble også løftet fram som en utfordring i møtet med Asker kommune.

Medlemmer fra URO – ungdomsrådet i Oslo bispedømme – møtte ungdomslederne i Team Heggedal. De utfordret til å engasjere seg i kirken – og påvirke ved å delta i kirkens ungdomsdemokrati. Sammen med URO sier jeg derfor: Heggedal menighet, send to delegater til ungdomstinget i Oslo bispedømme!

Barn og unge og trosopplæring

Torsdag lagde barna på Etter skoletid nydelig taco til foreldre og barn som kom innom. Dette er ett av tiltakene i den nye strategiplanen som har som mål at "Heggedal menighet har et godt barne- og ungdomsarbeid, hvor barn og unge kan lære, utforske og utvikle seg." Jeg fikk en samtale i kirken med barna i Heggetroll før korøvelsen begynte. Der undret barna seg over hva en biskop er. "Kanskje en kopp?" ble det foreslått. Senere i høst vil jeg få Heggedals reviderte trosopplæringsplan til godkjenning. Tilbudene til barn og unge består både av tiltak som er tenkt å nå bredden av de døpte i årskullet og tiltak som er kontinuerlige, slik som Heggetroll. I møtet med menighetsrådet ble det blant annet påpekt at menigheten har for få ressurser til å følge opp trosopplæringsplanen. Dette er en utfordring mange steder. Flere menigheter i Oslo bispedømme samarbeider derfor med nabomenigheter om enkelttiltak – også for å samle større grupper barn. Jeg er derfor glad for at Heggedal samarbeider med Østenstad menighet der dette er naturlig.

Barnehage og skole

I Kistefosdammen barnehage møtte vi femåringene og fikk oppleve menighetspedagogene i Heggedal og Østenstad i aksjon i teaterstykket "Oi, se – Gud skaper". Det engasjerte både små og store. Det er gledelig at Heggedal menighet har et godt samarbeid med barnehagene i bygda: at barna kommer til kirken til krybbevandring før jul, og at menighetspedagogen besøker barnehagen i forbindelse med de kirkelige høytidene. Barna formidlet for øvrig stor Heggedalspatriotisme gjennom sangen "Å Heggedal, du er bygda mi. Du er bygda med B!"

Kistefosdammen barnehage med solcellepanel på taket og syklende foreldre kan trolig inspirere Heggedal menighet som grønn menighet og gi gode miljøtips.

På Hovedgården ungdomsskole ble vi møtt med sangen "When Israel was in Egypt's land", og deretter ble jeg "grillet" av elevene. De stilte gode spørsmål om hva en biskop er, hva jeg synes om sex utenfor ekteskapet, om jeg har viet homofile, og om det er noe i Bibelen jeg er skeptisk til og mener ikke burde stå der. Ikke alt er det like lett å svare kort på. Heggedal menighet har bistandsprosjektet Oasis of Hope sammen med skolen, men har ikke hatt samarbeid utover det. I samtalen med skoleledelsen viste vi til kompetansen som menighetens ansatte har innenfor læringsmål skolen skal dekke, og som det er mulig å samarbeide om. Når det gjelder styrking av tros- og livssynsdialogen i skolen, viste vi til kompetansen hos Dialogpilotene – som driftes av Kirkelig dialogsentre, der Oslo bispedømme har en andel sammen med tre muslimske organisasjoner og Human-Etisk Forbund.

Diakonalt arbeid

Torsdag startet dagen på Lyspunkt1 med verset fra Johannesevangeliet: "Lyset skinner i mørket, og mørket har ikke overvunnet det" (Joh 1,5). Disse ordene fikk en forsterket betydning i løpet av den halvannen timen vi tilbrakte på Kirkens feltarbeids lysfabrikk i de tradisjonsrike fabrikklokalene i sentrum av Heggedal. Der fikk vi erfare at "Et lys er ikke bare et lys!" men representerer håp og menneskeverd for mennesker med ulike utfordringer. Jeg registrerte en stolthet over arbeidet hos dem som jobber der. Selv fikk jeg muligheten til å "føde" et lys og prøve meg på ulike håndverksprosesser under kyndig ledelse. Et stearinlys er ikke det samme etter som før dette besøket! Min erfaring er for øvrig at dette er særdeles vakre og miljøvennlige lys som jeg gjerne gir i gave.

"Adgang tillatt for uvedkomne" stod det over inngangsdøren til Kirkens feltarbeids varmestue i Asker sentrum. Vi møtte ansatte og noen av gjestene og fikk informasjon om de ulike delene av virksomheten: varmestue, overnattingstilbud, bruktbuikk, jobbtiltak og gatekapell. Varmestua er åpen 365 dager i året. Her feires det gudstjeneste annenhver torsdag. Fra midten av oktober vil dette gudstjenesterommet suppleres av gatekapellet som gjenåpnes i Asker sentrum. Det er nødvendig med slike plasser, der du kan bli møtt som den du er. Jeg er glad for det gode samarbeidet som er etablert med Asker kommune rundt disse tiltakene.

Kirkens feltarbeid er en viktig del av det totale diakonale arbeidet i prostiet sammen med øvrige diakonale fellestiltak. Selv om Heggedal menighet er en diakonal menighet, savner dere en egen diakonstilling. Jeg støtter dere i målsettingen om å få etablert et eget diakoniarbeid, der dere blant annet jobber målrettet mot å få ansatt en barne- og

ungdomsdiakon, og der de ansatte får mer faglig kompetanse om særlig ungdom og psykisk helse.

Tirsdag møtte vi beboerne på Gullhella Bo- og aktivitetssenter samlet til andakt i foajeen. Da ble dette et gudstjenestested for dem som bor der. Vi møtte ledelsen til omvisning på dette nye og flotte sykehjemmet og til samtale om samarbeid mellom sykehjemmet og kirken – sammen med prostiets institusjonsprest. Det er viktig å bygge videre på den gode relasjonen som er etablert. Kirken har kompetanse som kan brukes. Blant annet kan institusjonspresten være en ressurs når det gjelder opplæring knyttet til kartlegging av beboernes åndelige behov ved innkomstsamtalen. Dette vil være i tråd med offentlige retningslinjer knyttet til beboeres rett til tros- og livssynsutøvelse. Videre drøftet vi tilbud om nattverd, særlig til demente beboere, og det ble gitt rom for at dette er noe som kan prøves ut.

Synlig i lokalsamfunnet

Da vi besøkte Heggedal Hovedgård onsdag, møtte vi representanter for Heggedal Hovedgårds venner, og vi fikk en spennende innføring i hovedgårdens og bygningenes lange historie sammen med orientering om Lions arbeid i Heggedal. På seniortreffet torsdag var det industrihistorien og Heggedal som industristed de siste par hundre årene som stod i fokus. Og da vi besøkte innbyggertorget onsdag, var det lokal utvikling og framtidsperspektiver som ble tegnet opp – konkretisert ved aktivitetene på den store byggeplassen i sentrum. Lokalsamfunnet må rigges for å kunne møte et doblet folketall i løpet av en tiårsperiode. Her kan innbyggertorget få en sentral posisjon som møteplass. Innbyggertorget skal legge til rette, ble det sagt, og det blir opp til innbyggerne, lokalt næringsliv og foreningsliv og mer uorganisert initiativ å fylle torget med innhold. Dette skal være en livssynsåpen arena og blir ett av sju innbyggertorg i nye Asker kommune. Innbyggertorget og Heggedal kirke er naboer. Det ligger godt til rette for konstruktivt samarbeid mellom Heggedal menighet og innbyggertorget. Jeg vil for øvrig berømme menigheten for to gode menighets sider i Heggedalsposten – et godt grep for lokal synlighet.

Gamle og nye Asker

I møtet med ordføreren og ledelsen i Asker kommune onsdag fikk vi et bilde av situasjonen i kommunen i dag. Her lever mange godt. Det gjør det samtidig vanskelig å være fattig i Asker. Fallhøyden er stor. Kommunen er derfor spesielt oppmerksom på utenforskap og situasjonen for ungdom. I samtalen ble kirkens viktige rolle som trossamfunn, «frivillighetssentral» og kulturbærer understreket, og kirken i Asker ble anerkjent for sin betydelig innsats innen diakoni og feltarbeid og for sin gode forvaltning av kirkebygg og gravplasser. Heggedal kirke er på mer enn én måte «kirken midt i bygda», ble det sagt. I møtet løftet vi fram det betydelige lavterskelarbeidet blant ungdom som finner sted i

Heggedal menighet, og vi påpekte det store behovet for styrket faglighet som blant annet en ungdomsdiakon kunne bidra til.

Første januar 2020 blir Heggedal og resten av gamle Asker en del av Nye Asker. Da blir Asker, Hurum og Røyken én kommune og ett prosti - hvor det i dag bor 61804 medlemmer og tilhørige til Den norske kirke. 4267 av disse bor i Heggedal. Da blir Heggedal sokn en del av en enda større helhet i Nye Asker, og Heggedal kirke en av 14 kirker i kommunen.

Ordføreren kunne for øvrig fortelle at hun og andre på kommunenivå har hatt en befaring til alle kirkene i Røyken og Hurum. Den nye enheten gir mulighet for mer samarbeid og flere ressurser å dele på. Asker kirkelige fellesnemnd organiserer sammenslåingen og har som oppdrag å utnytte felles ressurser best mulig, ikke minst slike administrative oppgaver som alle soknene må gjøre. Samtidig er det den lokale kirken, det lokale soknet, som er den viktigste byggeklossen i kirken vår. Heggedal er først og fremst lokalkirke for dere som bor her og for de som flytter hit. Det meste blir likt. Kirkens oppdrag er det samme – og menighet og menighetsråd skal fortsette sitt virke lokalt og i fellesskapet i Asker prosti og Oslo bispedømme.

Heggedal sokn ligger på mange måter i hjertet av nye Asker. I dag er båndene sterke til Østenstad, med det er heller ikke langt verken til Slemmestad eller Røyken. Jeg håper at Heggedal menighet i denne prosessen både bevarer sin identitet og vender seg åpent til nabomenighetene og det nye prostiet. Hva kan vi lære av andre? Hva har vi selv gode erfaringer med? Og hvordan kan vi bidra til å bli enda bedre sammen enn summen av det hver menighet kan klare hver for seg?

Stab, menighetsråd og frivillige

I Heggedal menighet har vi møtt en stab som verdsetter hverandre, som gleder seg til å gå på jobb og som drar i samme retning. "Her får vi lov til å være den vi er og gjøre det vi er best på," ble det sagt i samtalen i starten av visitasen. "Her er det kort vei fra idé til handling". Heggedal menighet har en liten, men kreativ stab. Dere ser behov, vil mye og får gjort mye.

Sammen med staben har menighetsrådet utarbeidet en god og innholdsrik strategiplan for perioden 2018 til 2021 med visjonen "Kirken midt i bygda. Et åpent rom for alle livets dager". Dette konkretiserer dere i åtte strategiske mål med tilhørende tiltak. Forbilledlig! Utfordringen for dere nå er hvordan målene og tiltakene skal følges opp. "Vi vil mer enn vi har kapasitet til," ble det sagt, "mye er urealistisk om vi ikke snur om på noe." "Når vi vil gjøre mer, hva skal vi da gjøre mindre av?" spurte en i menighetsrådet med rette.

Dere har allerede et godt korps av frivillige på mange områder. Et av de strategiske målene dere har satt opp for kommende periode, er at det skal være enkelt og meningsfylt å være

engasjert som frivillig i Heggedal menighet. Frivillig innsats vil ikke bli mindre viktig i kirken vår i årene som kommer. Satsing på frivillighet er derfor et fokusområde i Oslo bispedømme. Som det åttende målet i strategiplanen skisserer dere økt satsing på givertjeneste. Jeg tror også dette er et godt grep med tanke på større handlingsrom i menigheten.

Takk til menighetsrådet. Takk til staben. Takk til alle frivillige for den store innsatsen dere gjør i Heggedal menighet. Takk for visjonen og målene. Men tenk på at det skal være godt å være ansatt i Heggedal menighet. Finn en god balanse mellom arbeid og hvile. Gi rom for studier, bønn og stillhet. Tenk prioritering og framdriftsplan.

Takk

Nå gjenstår det for meg å takke for det rause og varme fellesskapet i Heggedal menighet denne visitasuken. Dere har lagt ned et stort arbeid i forberedelser og gjennomføring. Takk igjen til staben og til alle som bidrar med frivillig innsats. Takk igjen til menighetsrådet som har ansvar for et godt og mangfoldig arbeid. Takk til ledelsen ved Kistefosdammen barnehage, Hovedgården ungdomsskole og Gullhella Bo -og aktivitetssenter. Takk til ordfører og ledelse i Asker kommune. Takk til dere vi møtte på innbyggertorget, på Lyspunkt1 og på Varmestua. Takk til ungdommene i Team Heggedal og til barna i Heggetroll. Takk til prostens og kirkesjefens og nære medarbeidere som har fulgt med under visitasen.

Takk for samarbeidet om en flott gudstjeneste, og til dere som har forberedt denne overdådige kirkekaffen. Det har vært godt å være sammen med dere. Gud velsigne dere. I går 29. september stod det Mikkelmess på primstaven. Viet erkeengelen Mikael og alle engler. Jeg har merket meg at det første englene alltid sier er «Frykt ikke». Det er godt å ha i ryggen: Frykt ikke! Vær frimodig!

Kari Veiteberg
biskop